

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Yeri'at Shelomoh ...

Pappenheimer, Salomon Seligmann

המלש, מיהנפפ

Dyhernfurth, [5]571 [1810/11]

דמ העירי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8834

ואח לא יטול ג"כ לשון ישועה כ"א כשכבר נתפס
 בצרה וטעם כבר טעמה המד או ימצא קורת רוח
 והשתעשעות בצלחתו ממנה לאפוקי כשפדיון לא טעם
 טעם הרעה אלא שהי' מסתוד לסול בה ולא נפל על
 זה לא שיד לשון ישועה והשתעשעות שאין לו רק הגאה
 בעלמא שגשאר במעמדו . כמו כן לא יטול לשון ישועה
 על השגת טובה ע"י כח אחר נוספה על הטוב ההוא
 שכבר יש לו עכשיו טעם כזה האופן אין לו השתעשעות
 במור מאחר שלא הי' גם עכשיו בצער ולא יטול בו
 כ"א לשון עזרה וסיוע שמשמיע מחבירו להשיג טובה
 המבוקשת לו ע"צ החוסמת . וכן לא יטול לשון ישועה
 כ"א בזמן שהוא מצוטל מכל הכחות של עצמו שאין בו
 יכולת כלל לשמש בכח עצמו בעסק ההלכה רק ניצול
 בכח אחרים בלבד . הנך ענין העזרה שגשעה בצרף
 כמו עם כח אחרים . כגון ההולה בד"מ שאין כח
 עצמו מועיל כלום בשהוא משולל ממנו ותלוי הכל בכח
 הרופא בלבד . וכן המנוש בבית האסורין אסור
 באזיקים וכבלי ברזל שכן עצמו כלל היה ואי אפשר
 להנצל כ"א מכח אחרים בלבד וכדומה לזה . על זה
 הענין בלבד נופל לשון ישועה אבל כשגם כח עצמו
 מסייע בפדיונו זהו ענין עזרה . לזה כשהזכיר המשורר
 ד' דברים שצריכין להודות (הלים ק"ו) לא הזכיר
 לשון ישועה רק אצל החולה והמנוש בבית האסורין
 שאחר בשניהם ממזוקותיהם וישיעם וישנים הגשאר
 שהם הולכי מדבר ויורדי הים לא אמר לשון ישועה
 כ"א לשון הוצאה והללה ממזוקותיהם ויילם ויזיחם
 לפי שבא שני המקרים הרעים אפשר לו לאדם לשמש
 בכח עצמו להמלט שהולך במדבר תועה ובדוך אפשר
 לו לחפש כאן וכאן עד שימצא הדרך הישר ויורד הים
 אפשר לו לאמץ כמו אל הנהגת הספינה שלא תיכשל .
 משא"כ החולה והמנוש שכל כחותיהם מצוטלים וכח"ש
 אין הכושר ממיר עצמו מבית האסורין לפיכך אמר
 בהללחת לשון ישועה שלא נגולו כ"א בכח הקב"ה
 בלבד . ומטעם זה בעצמו נמצא כמעט כל לשון
 ישועה רק אצל הבורא ית' דוק ומשכח . וג"כ מטעם
 שהוא ית' בלבד הוא המושיע האמתי המוחלט כשהאדם
 במדרגת החולשה שלא גשאר בו כל כח והוא במחלתו
 ית' מנילו בכחו בלבד . אמר ומבלעדי און מושיע
 (ישעי' מ"ג י"א) , ומושיע אין זולתי (שם מ"ה כ"א)
 מחוך זה נמשך לקרא מין תפלה ישועה כמו והעל
 שועתם . הקשיבה לקול שועי שהגדלה בשועה היינו

בקשת ישועה (הילפס גוד) והוא משמות הנסיון
 (אפסאטיוף) שמנסה בהפלתו לקבל ישועה וכענין
 תחנה ותחנן אל ה' התפלה ותחנה דהיינו בקשת
 תחינה . וכענין תפלה דהיינו בקשת פליה עיין חלק
 ב' באור תפלה . כך שם שועה בקשת ישועה ואומר
 ואח שועה ישמע וישיעם (תלים קמ"ה י"ט) ישוע
 ואין מושיע (שם י"ח מ"ב) ובמקום אחר אמר על זה
 הענין בעצמו ישעו ואין מושיע (ש"ב כ"ב מ"ד) בלא
 וי' שמה מוכח ששופה מגורת ישע דהיינו בקשת
 ישועה . והמתבאר מכל זה שעזרה הוא רק ההגשר
 אל הישועה ואפשר שהי' כאן עזרה ואפי"ה לא יתי'
 מספיק להשיג הישועה אלא שכ"מ לשון עזרה שמש
 כולל עמו השלמת הישועה ג"כ . אך אמר ג"כ
 ויעזרם ה' ויפלטם (תלים ל"ו מ') שהשליטה תכלית
 המכוון בעזרה :

יריעה מד

גבול . תאוה . מצר . פרק . שמוף
 הזרחתם
 על הקו המפסיק בין שני רשויות הממוכות או הפנין
 המפסיק בין שני ענינים מחולקים יקרא הקו ההוא או
 הענין ההוא המפסיק . בשם גבול ותאוה וכו'
 (ברכמנע) והם כולם שמות מצטרפות (רעלאטיוות)
 שלא נאמרו כ"א בבחינת דבר הסמוך לדבר
 (אנגרעגנונג) שבולת זאת ההצטרפות יקרא כל קו
 חגון של דבר בשם קצה וסוף (פנדע) . וההבדל
 ביניהם :

שם גבול . יקרא בטרעות הקו ההוא ההנדסוי
 ר"ל הקו המחשבי שכלתי נחפס כ"א
 במחשבה ואין בו ממש המבדיל בין רשות לרשות באופן
 שהוא בעצמו סוף רשות א' והתחלת רשות ב' כשיוצאין
 מן א' אל ב' . או סוף רשות ב' והתחלת רשות א'
 כשיוצאין מן ב' אל א' . עד ששני הכניס תחלה וסוף
 חלים על הקו המבדיל ההוא בבת אחת שהוא בפ"א
 החלה של שניהם וסוף של שניהם . וכענין שמות מורח
 ומערב בד"מ שכל נקודה ונקודה בשטח הארץ נקרא
 מורח ומערב בד"א שבבחינת מה שלאחריו לגד מערב
 נקרא מורח . ובבחינת מה שלפניו לגד מורח יקרא
 מערב . כך שם גבול נופל בד"א על סוף רשות זה
 ועל תחלת רשות זה שהוא סוף בבחינת האחד ותחלת
 בבחינת

ירעות שלמה חלק ג יריעה מד

בעצמו תחלת גבול ישראל והרי משמש כלן שם גבול של סוף ההר להוראת תחלת גבול של ישראל ומה שאמר הקב"ה והגבלת את העם ולא אמר תיד בתחלה והגבלת את ההר היינו משעם שמונת הגבלה לא הי' חל רק על ישראל לא על ההר שהישראל היו מזויים שלא לעלות אבל אין ההר הי' מזוה שלא יגיע לעלות לכך היסב מנות הגבלה אל העם שהי' העם מזוה ועושה ומקבל שכר כמה שבעצם הגבלת ההר והעם אחד וגבול א' עולה לשניהם ורמוז מזה הענין קצת בפי' הראב"ע :

ובבחינת הכניסה לרשות דבר ילול שם גבול לפעמים כל שם הדבר שמן הגבול לנד כנים עד שיקרא שם הדבר כולו והתפשטותו לנד פנים בשם גבול (טעריטוריום . דיסטרקט) כמו הנני מביא מחר ארצה גבולך (שמות י' ד') שאין הבוונה על הגבול לבד לא בקרב הארץ ג"כ . לא נשאר ארצה בכל גבול מצרים (שם שם י"ט) לאו דוקא על הגבול לבד . וכן ולא יראה לך שאור בכל גבולך (שם י"ג ז') דהיינו בכל הרשות של ישראל לא על הגבול בלבד . וכן וכל גבולך לאבני חשן (ישעי' ג"ד י"ב) , ולא ישמע עוד עוד ושבר גבולך (שם ס' י"ח) ושבו בנים לגבולם (ירמי' ל"א י"ו) :

ישם תאורה . אין הנחתו הראשונה על גבול הדבר כ"א על הקו החזון של דבר (אוישן לייניע) והוא בזאת ההנחה אינו מזטרף בבחינה אל רשות אחר הסמוך לו כשם גבול , רק הוא מזטרף בבחינה א כל מה שלפניו תמנו באותו הרשות עצמו שהוא החזון של כל השטח כולו . וכדלל זה השם עי' במשמו קנה וסוף שמונת קנה וסוף כל א' שם גפרד תורה על קנהו של דבר כפי מה שהוא נתפס תיד על החוש שהוא קנה לא אמצע . אבל ענין תאורה שם מזטרף חזונית דבר עם פנימיותו ואין ציור חזונית נשלם בזולת הבחינה אל הפימיות כ"כ להיפך אין הפימיות ניכר כ"א בהשגחה א החזונית . ושם תאורה שם המופשט מן שם העצם תא כי שם תא הנחתו על הבנין הקטן החזון התוקדם לבנין הגדול שכל הנכנס לבית פוגע בו תחלה וכל היולא מן הבית פוגע בו באחרונה (אוישן גמאך) כמו והשיכוס אל תא הרצים (מ"א י"ד כ"ח) דהיינו המדר הקטן החזון ששם הרצים שומרים את משמרת הבית . וכן והתא קנה אחד ובין התא' (יחזקאל מ' ו') . וכשם , תא , עצמו אין שרש רק הת"ו בלבד שהנחתו בעצם

בבחינת השני לפיכך ישמש בשם גבול לפעמים בבחינת שהוא התחלת רשות כגון ויהי גבול הכנעני מירדן (בראשית י' ט') דהיינו מקום שהתחיל רשות הכנעני ולפנים . בקדש עיר קנה גבולך (במדבר כ' ט"ו) שהי' חן קדש ולפנים רשות אדום ועיר קדש ככלל והיא תחלת הרשות . ולפעמים יאמר גבול בבחינת שהוא סוף הרשות כגון עד אשר נעבר גבולך (שם כ' י"ו) דהיינו עד שגאל מסוף רשותך . וכן והי' לכם גבול נעב . וגבול יס והי' לכם הים הגדול וגבול וזה הי' לכם גבול צפון (שם ל"ד) שכל גבול הנזכר כאן היינו סוף רשות הארץ בבחינת הליאה תמנה שיהו ענין אמרו והי' לכם הים הגדול וגבול שהוסיף חלת גבול לומר לך שאין הים הגדול תחלת רשות של אחר אבל הוא בבחינת הארץ סוף רשות הארץ וחופם בקדשו ג"כ הנגסין והאיים שבשטח ההוא הסמוך לארץ עד שאותן האיים הם הגבול האמתי סוף רשות הארץ והתחלת רשות הים וכמו שדרשו חז"ל (גיטין ד' ח') , ותן הטעם הזה בעצמו ישמש לפעמים מן התחלת רשות של זה להוראת סוף הרשות של שני כגון אתם עבדים בגבול אחיכם בני עשו (דברי' ב' ד') והם לא נכנסו כלל בגבול בני עשו אפי' מדרך כף רגל אלא מסוף הגבול שלהם הי' נמשך לתחלת רשות של בני עשו . וכן והירדן יגבול אוחו לפאת קדמה (יהושע י"ח כ') דהיינו תחלת רשות הירדן הוא סוף רשות בנימין . וכן להפך ישמש מן סוף רשות הדבר להוראת התחלת רשות השני . כמו והגבלת את ההר (שמות י"ט י"ב) שהמובן האמתי בזה שיגביל את ההר סביב ויהי סוף רשות ההר התחלת רשות וגבול ישראל . שאי אפשר לומר הדברים כששטן שיגביל את העם ממש כי מה לשון סביב הי' שייך בזה שלשון סביב אינו סובל כ"א שישי' תקיף את מחנה ישראל מכל הדומות סביב וזה לא הי' מן הנורך שהרי האחרונים שלא היו סמוכים אל ההר לא היו צריכים הגבלה ועשיה מחוס גס לא הי' נאמר להם משיאלו מן התחיה אל מן הצד ובהכרח שענין והגבלת את העם היינו הגבלת מחוס ההר והוא בעצמו געשה גבול העם שלסיך טוב אין זה קומר לתה שאמר משה כי אתה בעדות לאמר הגבל את ההר וקדשתו (שם שם כ"ג) שזה הי' באמת המובן האמתי במאמר השם שאמר והגבלת את העם שהגבלת ההר הוא בעצמו הגבלת העם ומחוס א' לשניהם אלא מסוף מחוס ההר הוא

בעלם על הצניעות הדבר לפי מה שאות ה"ו הוא
החזון של אל"ף ב"ת (עיין בחלק הראשון באור אות
ובשרשים שרש הא) ונגזר מן הא שם המופשט תאזה
להוראת קו החזון של דבר . ותי"ו תאזה לפ"ז שרשיית
מגזרת תא לא כתי"ו תאזה של לשון אווי וחסק שהיא
תי"ו הקון המלה כתי"ו תרומה תנופה תשועה . אבל
תי"ו תאזה של לשון הצניעות שרשית ושבו הוי"ו שבו
הקון השם כשם ועוד מן וע . גאזה מן גא . אמר
עד תאזה גבעות עולם (בראשית מ"ט כ"ו) דהיינו
עד הקו החזון של גבעות עולם . אלא שלפי שכל קו
החזון הוא בעצמו גבול הדבר בבחינת רכות אחר
הסמוך לו ומחוק לפי מה שזה הקו הוא היותר סמוך
לאותו הרשות שמוזה לו עשה בעל הלשון משם תאזה
שמוש להוראת סימן הגבול כמו תאזה לכס הר הכר
תאזה לבא חמה (במדבר ל"ד ח) . והתאוויתם לכם
לגבול קדמה (שם שם י) דהיינו הגבלת קו החזון של
הנחלה הסמוך לשטח פלוני שחוק ממנו (דיא אייסרע
ליניע זיהען) :

והנה הקו המפסיק בין שתי רשויות ששם גבול
מורה עליו אינו רק קו מחשביי שאין בו
הפיסה חושיית ולא יודק בבחינת השייכות לומר עליו
שהוא שייך לאחד מן ב' הרשויות שהרי אין בו שום
עצמיות ומשווער רק בדמיון כמבואר למעלה . וכן הקו
החזון של דבר ששם תאזה מורה עליו שהוא דבר שיש
בו ממש ונתפס בחוש אפע"כ בבחינת השייכות אינו
שייך כ"א לרשות אחד בלבד . והנה שם מצר על
הקו הממשיי המפסיק בין שתי רשויות שיש לשניהם
חלק בו . והוא הקו השמשיי הדק המושך לארכו בין
ב' רשויות כאלו תאמר בין ב' שדות השייכות לשני
בעלים והוא מה שעשו ב' הבעלים סימן ביניהם לדעת
שכל אחד משני השדות שייך לבעל בפ"ע שלא יבוא
הא' בתחמומו של חבירו ומחלו כל אחד משדה שלו חצי
הקו המפסיק שלא יעבד בו ולא יורע כדי שיפאר
היכר ששני השדות מחולקות לשני בעלים . וזה הקו
המפסיק הממשיי נקרא מצר (רעון) ומלשון צר
(ענג) כמו צר לי המקום פ"ש שהקו ההוא צר בלתי
רחב . ואמר כל רדפיה השיגה בין המצרים (איכה
א' ג') דהיינו במעברות ששם צר לא רחבות שהם בין
ההרים או בין נהר לנהר שאין העוברים כשהם מרובים
יכולים לעבור רק בזאח"ז שנים יאז שלשה בב"א
וצריכים להתעכב הרבה עד שיצברו כולם וזין כך

השיגום הרדופים ותרגום המצרי' לפ"ו מעיני מעברות
צרות (ענגע פעסכע) (עיין לעיל באור צר) ומה
שאמר המצרים לשון רבים היינו בבחינת הרדופים
שהיו רבים באים מכל רוח לרדוף את ישראל כמ"ש כל
רדפיה לרבים וכל רודף צמד לו מצר בפ"ע כדי
להשיגם . או ג"כ שתפסום בין שני מצרים שהא'
מלפניהם והא' מלאחריהם עד שלא היו להרדופים
מקום לנוס לא לפניהם ולא לאחריהם ולפירוש זה
מסכים מלה בין שאמר בין המצרים ולא אמר במצרים
או על המצרים . והיינו שהמתינו להם עד שיבואו
בין ב' מצרים כדי להשיגם בקלות . ולפי שהמצר
ממצע בין ב' שטחים הואשאל ג"כ ללשון גבול שהוא
גבולו של זה מכאן וגבולו של זה מכאן . הן אמר
שבמקרה לא נמצא בפירוש ששם מצר לשון גבול רק
בלשון הש"ס הוא שנקרא כך כמ"ש דינא דבר מצר
היינו דין השכן שבולו סמוך לרשות חבירו . והוא
דקאי אמצרא . היינו על הגבול . אם לא שגם
זה שאמר ומצרי שאלו מצאוני (פליס קט"ז א') ג"כ
מלשון גבול ותחום ור"ל שהגיע לתחום של שאלו עד
שכמעט נפל בה ומסכים לראש הפסוק אפסוני חבלי
מוט מעיני חבל ארצו . יעקב חבל נחלתו . חבל
הים (לפניה ב' ה') היינו הקו החזון המקיף שהוא
נמדד בחבל . אלא שבמקום מצאוני הו' ראוי לומר
מצאחי מצרי שאלו מצאחי שהרי הו' הוא מתקרב אל
השאלו לא השאלו אליו אך הוא דרך המליצה בכל
השגת דבר רע ליחס התנועה אל הרע ולא ל המקבל
שמשמתא אין המקבל הולך אל הרע אך הרע הולך אל
המקבל וכה"א ומצאונו רעות רבות וצרות (דברי'
ל"א י"ז) ובהפך בהשגת הטובה מיחס התנועה שוב
אל המקבל ימצא חיים . מצא טוב . שמשמתא כל
אדם הולך ומחפש אחר דבר טוב :

ישם פרק . ג"כ אין הנחתו בלל על לשון גבול
כ"א על חלק דבר המחובר מחלקים
באופן שכל חלק וחלק שבו דבר שלם בפ"ע כמו שם
אבר (גליהד) אלא ששם אבר נוסף על חלק של
בעלי חיים כשהוא דבר שלם נקרא אבר כמו אבר מן
החי . רמ"ס איברים . ושם פרק נוסף על חלק
מדברים שאין בהם רוח חיים כגון מנורה של פרקים .
פרקי אבות . יודע פרק בשיר . ושני השמות פרק
ואבר לא נמצאו במקרא מזהם ההוראה שזכרנו כ"א
מהוראה אחרת . נקרא הזרוע והקנה העב שבכנף
השוק

יריעות שלמה חלק ג יריעה מד

יריעה מה

בותרל קיר . שיהיה מורים על הכנין השממי
 המחפשת באורך ורוחב וגובה אבל
 אינו בנין שלם כ"א חלק בנין (איינע וואנדט)
 והוא הנקרא בל' חו"ל דופן . אלא ששם בותרל
 שלא נמצא בל' המקרא רק פ"א . הנה זה עומד אחר
 כתלנו (שה"ש ב' ט') . וכנגד זה נמצא שם קיר
 הרבה פעמים במקרא כגון קיר המזבח . הגבע
 בקירות הבית מקיר העיר ומזבחה . כי בימה בקיר
 החמה ועוד הרבה . מזה נראה לנו לומר שהכות' אינו
 מין דופן המצוי בכל הבנינים שאין בנין בלי דופן שהוא
 השטח המקיף הסוגר על החלל . אך הוא מין דופן
 העומד יסודי בלי זווית ואינו סוגר סוס חלל ואייר
 וכעשה רק להגן מפני החמה או שאר דבר (שטן
 וואנדט) ויושבים בני הבית תחתיה בעת הצורך ומורה
 על זה מלת כתלנו לשון רבים לפי שהוא משותף
 לכל בני הבית כולם שכל הרוצה לישב תחתיו יושב
 ואינו מיוחד לאחד בלבד . אלא מזה שיש למין כותל
 זה דמיון לשאר כתלים של בנין עשו חו"ל ממנו שמוש
 לכל מיני כותל וקראו לכל אלע ודופן של כל בנין בשם
 כותל כדרכם ז"ל לומר תמיד מלה הכלתי מצויה
 ושכיחה ב"כ בל' המקרא כמו שהודענו זה כבר פעמים
 רבות . ואף גם בלשונם ז"ל יש הפרש בין כותל
 לדופן . שהכותל בנין עב וחזק כמ"ס (ב"ב ב') הוי
 אמינא מסיפס בעלמא דהיינו דופן ארעי קמ"ל כותל
 דהיינו דופן עב וחזק . ודופן הוא כותל דק אפי' כל
 שהוא יקרא דופן כמו דפנות הסוכה . יוצא דופן .
 הדגל ושתי הדפנות ויתכן ששם כותל שבמקרא הוא
 הנקרא בלשונם ז"ל מסיפס שזכרנו . שהוא ב"כ דופן
 ארעי ומחיצה בעלמא ולפי שהמסיפס מלא חלונות כמו
 שפי' הערוך לפיכך אחר עומד אחר כתלנו משצית מן
 החלונות מנין מן המרכים אלא שהי' נוסף לומר בעד
 החלונות לא מן החלונות כמו בעד החלון נשקפה
 (שופט' ה' כ"ח) . יעלו בעד החלונות (יואל ב' ט')
 שאם היא יושבת תחת הכותל והוא עומד אחר הכותל
 להצטיח בעד החלונות נוסף יומר לשון בעד . אבל
 בשאמר

העוף בשם אבר (פיטטיג) כמו מי יתן לי אבר כיונה
 ואברתיה בירקרק מרוץ (תלים) ארך האבר (יחזקאל
 י"ז ג') . יסארו על אברתו (דברי' ל"ב) וכפעלים
 המבינתך ואבר נך (איוב ל"ט כ"ו) כלומר יסרוס
 אברתו . ושם פרק בל' המקרא שם הפועל מלשון
 פריקה כמו כלה כהש פרק מלאה (נחום ג' א') דהיינו
 פריקה מפנים מרשות בעליהם והיינו גול . וכן אל
 העמד על הפרק להכרית סליטיו (עובדי' א' י"ד)
 דהיינו במקום שהוא שפורקין מלבושי השבויים שנשעה
 שנשבו היו מלובשים כל אחד לפי כבודו ויכלתו
 ומקבלין אותם למקום מיוחד ושם פורקין מעליהם
 בגדיהם ונותנים עליהם כלי גולה . ובפעלים ופרקת
 עלו מעל צוארך (בראשית כ"ז) . פרקו נומי הזהב
 ויחפרקו כל העם (שמות ל"ב ב' ג') מפרק הדיס
 (מ"א י"ט) פרק ואין מניל (תלים ז' ג') . אך לפי
 שמוש שם פרק בל' החכמים יהי' פרק שם העצם כשם
 בגד . חבל . ומורה על חלק דבר המחובר מחלקים
 שכל אחד ואחד דבר שלם . כגון מנרה של פרקים .
 בין הפרקים שואל מפני הכבוד . נטילת ידים לחולין
 ולתרומה עד הפרק . ובחקירת לשון עברי ראוי
 ומחויב לנו ליתך אחר לשון דבריהם ז"ל שהם ידעו
 לשון עברי על צוריו היטב יותר ממנו וידעו בלי ספק
 ששם פרק בל' הוא שם העצם וממנו נגזרו הפעלים
 שבמקרא כגון ופרקת עלו מעל צוארך שגראה העול
 והצואר המחוברים יחד ועושים דבר אחד כאלו הם
 כלי אחד של ב' פרקים וכל חלק דבר שלם כמ"ס
 ויאמר על ההתחלק זה מזה לשון פריקה (ענטגלידרן)
 וכענין ודשנו את המזבח . דהיינו הסרת הדשן . וכן
 ענין פרקו נומי הזהב שהאון והגוס ככלי א' בעל ב'
 פרקים וחלקים וכן כל שאר הפעלים של פריקה כולם
 פעלים נגזרים מן השם אכל שיהי' פרק לשון
 גבול . זה לא נמצא במקרא אם לא שנאמר שזה
 שנאמר ואל העמד על הפרק (עובדי' א' י"ד) הוא
 אענין גבול ופי' שלא יעמד על הגבול שבין ארץ ישראל
 לארדוס לפגוע שם הפליטים ונקרא פרק היינו חלק
 משני החומין וגבולות הסמוכים יחד וכ"א מהם רשות
 כמ"ס ונופל על כ"א מהם לשון פרק דהיינו מקום
 שיחפרקו הרשויות זו מזו :